

บทที่ 2
ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้อาศัยข้อมูลจาก โครงการสำรวจสภาวะการคุมกำเนิดในประเทศไทย (Contraceptive Prevalence Survey) รอบที่ 1 ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. 2521 และรอบที่ 3 ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลเมื่อปี พ.ศ. 2527 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การสำรวจสภาวะการคุมกำเนิดในประเทศไทย รอบที่ 1 เป็นโครงการสำรวจในระดับประเทศ ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ การใช้ ความสะดวกในการจัดหาบริการคุมกำเนิดและข้อมูลทางด้านภาวะเจริญพันธุ์ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้ดำเนินงานผู้บริหาร และผู้วางแผนต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ให้ทันกับเหตุการณ์และเวลา

การดำเนินการสำรวจนี้ได้คำนึงถึงปัจจัยหรือประโยชน์ที่พึงได้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อที่จะได้ข้อมูลในปัจจุบัน เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในเรื่องที่เกี่ยวกับแนวโน้มทางด้านภาวะเจริญพันธุ์ในอดีต
2. เพื่อที่จะได้ข้อมูลหรือตัวเลขสถิติเกี่ยวกับการรับบริการจากแหล่งเอกชนหรือที่อยู่นอกเหนือไปจากแหล่งของรัฐบาล
3. เพื่อที่จะได้ข้อมูลเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบถึงลักษณะของผู้ที่ใช้การคุมกำเนิดกับผู้ที่ไม่ใช่ อันจะเป็นการนำไปสู่การวางแผนพัฒนาโครงการภายใต้สภาวะที่จำกัดด้วยงบประมาณและกำลังคน

การสุ่มตัวอย่าง

อาศัยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling Techniques) 5 ขั้นตอน เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่สามารถใช้เป็นตัวแทนของสตรีทั้งประเทศได้ โดยอาศัยขนาดของประชากรเป็นหลักในการกำหนดจำนวนสตรีที่ต้องการสัมภาษณ์ ตั้งอยู่บนจุดประสงค์จะให้ได้ตัวอย่างของสตรีที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปี ทั้งโสดและสมรสแล้ว ประมาณ 4,000 คน กระทำโดย

ขั้นตอนที่ 1 เลือกเขต กรุงเทพมหานคร และครึ่งหนึ่งของจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 35 จังหวัด จังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างนี้เลือกจากกลุ่ม (Stratum) ทั้งหมด 11 กลุ่ม (กรุงเทพมหานคร 1 กลุ่ม และจังหวัดอื่น ๆ ถูกจัดเป็น 10 กลุ่ม) ได้ตัวอย่างทั้งหมด 17 จังหวัด และในจำนวนกลุ่มจังหวัดทั้งหมดนี้ได้นำมาจัดเป็นกลุ่มตามภูมิศาสตร์อีกครั้ง ซึ่งได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ดังตารางที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ในแต่ละจังหวัดที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างนั้น จะมีอำเภออยู่ 2 อำเภอที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ในแต่ละอำเภอจะมีการเลือกตำบลเพื่อเป็นตัวอย่าง 2 ตำบล

ขั้นตอนที่ 4 จากตำบลจะเลือกหมู่บ้านตำบลละ 2 หมู่บ้าน

ในทุกละดับขั้นตอนที่กล่าวมานี้ การเลือกตัวอย่างจะเป็นไปโดยการสุ่มด้วยโอกาสที่จะถูกเลือกตามสัดส่วนกับขนาดของหน่วย

ขั้นตอนที่ 5 ในขั้นสุดท้ายจะเป็นการสุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่างโดยให้เจ้าหน้าที่ในตัวของมันเอง การสร้างรายชื่อสตรีที่จะนำมาสุ่มเป็นตัวอย่างนั้นอาศัยรายชื่อจากทะเบียนราษฎร นำมาปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยอาศัยประวัติและรายชื่อผู้ทรงบริการจากสำนักงานอนามัยต่าง ๆ ในตำบลและหมู่บ้านมาประกอบการตรวจสอบรายชื่อกับผู้อยู่บ้าน ซึ่งจะสามารถบอกได้ว่าสตรีหรือผู้ใดในหมู่บ้านที่ไม่อยู่บ้านในช่วงที่ทำการสำรวจ

สำหรับตัวอย่างในกรุงเทพมหานครนั้น เลือกจากกรอบตัวอย่างที่ทางสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ คณะสถิติประยุกต์ได้สร้างไว้แล้ว ตัวอย่างในกรุงเทพมหานครนั้นประกอบด้วยสตรีทั้งหมดสมบัติตามต้องการจำนวน 800 คน

ได้สตรีตัวอย่างที่มีอายุ 15-49 ปี จำนวน 4,025 คน

การเก็บข้อมูลภาคสนาม ใช้เวลาในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2521 โดยแบ่งงานรับผิดชอบเป็น 5 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วย นักสัมภาษณ์จำนวน 5 คน และผู้คุมงานสนามอีก 1 คน ในการหาผู้ถูกสัมภาษณ์นั้นหากผู้ใดทำการคัดเลือกไว้เป็นตัวอย่างไม่อยู่บ้านในขณะนั้น พนักงานสัมภาษณ์จะออกติดตามเพื่อสัมภาษณ์ในภายหลัง แต่หลังจากพยายามไปหาเป็นเวลา 3 ครั้งแล้วยังไม่พบ ก็จะใช้สตรีผู้อื่นที่ถูกเลือกไว้เป็นตัวสำรองเป็นตัวอย่างแทน และในการสัมภาษณ์จะดำเนินการเสมือนหนึ่งเป็นตัวอย่างทั่ว ๆ ไป จะใช้เวลาในการสัมภาษณ์โดยเฉลี่ย 20 นาที

ตารางที่ 4 แสดงจังหวัดที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างใน CPS1

ภาค	จังหวัด
กลาง	สุพรรณบุรี สิงห์บุรี อยุธยา สมุทรปราการ ระยอง
เหนือ	ฉะเชิงเทรา เชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย เพชรบูรณ์
ตะวันออกเฉียงเหนือ	สกลนคร นครราชสีมา บุรีรัมย์ อุดรธานี
ใต้	นครศรีธรรมราช สงขลา นราธิวาส

หัวข้อที่ครอบคลุมในการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. ลักษณะทางด้านสังคม และประชากร
2. พฤติกรรมและความตั้งใจทางด้านภาวะเจริญพันธุ์
3. ความรู้ทางด้านการป้องกันการปฏิสนธิ
4. การปฏิบัติทางด้านป้องกันการปฏิสนธิในอดีตและปัจจุบัน
5. ความสะดวกและความสามารถในการจัดการป้องกันการปฏิสนธิ
6. เหตุผลในการไม่ใช้การป้องกันการปฏิสนธิ

การสำรวจสภาวะการคุมกำเนิดในประเทศไทย รอบที่ 3 เป็นโครงการในระดับประเทศเช่นกัน ดำเนินงานร่วมกัน 3 หน่วยงานคือ สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และกองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข โดยมุ่งให้ได้ผลการสำรวจในระดับภาคที่ถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น และได้เพิ่มเติมตัวอย่างซึ่งเป็นมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ คือจังหวัดสตูลและจังหวัดยะลาขึ้นเป็นพิเศษอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชากรที่นับถือศาสนาพุทธและประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามในภาคใต้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การสุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 เขต คือ

1. เขตเมือง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และ เมืองอื่น ๆ

เขตเมือง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กรุงเทพมหานคร

2. จังหวัดอื่น ๆ

ในกรุงเทพมหานคร ได้สุ่มตัวอย่าง 1,420 คน จากการสุ่มตัวอย่างจาก 71 ชุมรมอาคาร ซึ่งแบ่งโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจาก 24 เขต โดยสัมภาษณ์สตรีอายุระหว่าง 15-49 ปี ที่สมรสแล้ว 20 คน ใน 1 ชุมรมอาคาร

ในจังหวัดอื่น ๆ ดำเนินการเช่นเดียวกับในกรุงเทพมหานครโดยสัมภาษณ์สตรี 20 คนในทุกชุมรมอาคาร

2. เขตชนบท

เลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling Techniques)

5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือก 24 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ซึ่งถูกสุ่มตัวอย่างจาก 4 ภาคของประเทศไทย (ดังตารางที่ 5)

ขั้นตอนที่ 2 ในแต่ละจังหวัดที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างนั้นจะเลือกอำเภอตัวอย่าง 2 อำเภอ

ขั้นตอนที่ 3 ในแต่ละอำเภอจะเลือกตำบลเพื่อเป็นตัวอย่าง 2 ตำบล

ขั้นตอนที่ 4 จากตำบลจะเลือกหมู่บ้าน ตำบลละ 2 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนสุดท้าย เป็นการเลือกครัวเรือนในหมู่บ้านอย่างมีระบบ แต่ละครัวเรือนเลือกสตรีที่อยู่ในข่าย คือสตรีที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปีที่สมรสแล้ว ทุกคนในครัวเรือน ทำการสัมภาษณ์

ตารางที่ 5 แสดงจังหวัดที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างใน CPS3

ภาค	จังหวัด
กลาง	สุพรรณบุรี
	สระบุรี
	อยุธยา
	สมุทรปราการ
	ระยอง
	ฉะเชิงเทรา
	ตราด
	ราชบุรี
	ลพบุรี
	เชียงใหม่
เหนือ	เชียงราย
	น่าน
	สุโขทัย
	เพชรบูรณ์
	นครราชสีมา
	บุรีรัมย์
	อุบลราชธานี
	อุดรธานี
	สกลนคร
	นครศรีธรรมราช
ใต้	สงขลา
	นราธิวาส
	พังงา
	ปัตตานี
	ยะลา
	สตูล

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ใช้เวลาในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2527 โดยแบ่งงาน
รับผิดชอบเป็น 6 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วย นักสัมภาษณ์จำนวน 7-8 คน และผู้คุมงาน
สนามอีก 1 คน ในการหาผู้ถูกสัมภาษณ์นั้น พนักงานสัมภาษณ์จะออกติดตามถ้าไม่พบเป็นเวลา
3 ครั้งจะใช้ผู้อื่นแทน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์โดยเฉลี่ย 30 นาที

ได้สตรีตัวอย่าง อายุระหว่าง 15-49 ปี จำนวน 7,576 คน เป็นผู้ที่นับถือศาสนา
อิสลามจากจังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล จำนวน 317 คน และอีก 7,259 คน เป็นผู้ที่นับถือ
ศาสนาพุทธ

หัวข้อที่ครอบคลุมในการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. ลักษณะทางด้านสังคม และประชากร
2. พฤติกรรมและความตั้งใจทางด้านภาวะเจริญพันธุ์
3. ความรู้ทางด้านการป้องกันการปฏิสนธิ
4. การปฏิบัติทางด้านการป้องกันการปฏิสนธิในอดีตและปัจจุบัน
5. ความสะดวกและความสามารถในการจัดการป้องกันการปฏิสนธิ
6. เหตุผลในการไม่ใช้การป้องกันการปฏิสนธิ
7. การให้นมบุตร
8. แหล่งบริการด้านสุขภาพ
9. ลักษณะหมู่บ้าน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรที่ใช้เพื่อการศึกษาตัวแปรตาม

การทำหมัน

ตัวแปรอิสระ

อายุ

การศึกษาของสตรี

อาชีพ

อายุเมื่อแรกสมรส

ความรู้เรื่องการป้องกันการปฏิสนธิ

การศึกษาของสามี

- เฉพาะในปี พ.ศ.2521 (CPS1)

จำนวนบุตรที่เสียชีวิต

} - เฉพาะในปี พ.ศ.2527 (CPS3)

ศาสนา

ตัวแปรคุม

เขตที่อยู่อาศัย

เมือง - ชนบท สำหรับตัวอย่างของ CPS1 เมือง คือ กรุงเทพมหานคร และ CPS3 เมือง คือ กรุงเทพฯ และเมืองอื่น ๆ

จำนวนบุตรที่เสียชีวิตอยู่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. 0-2 คน

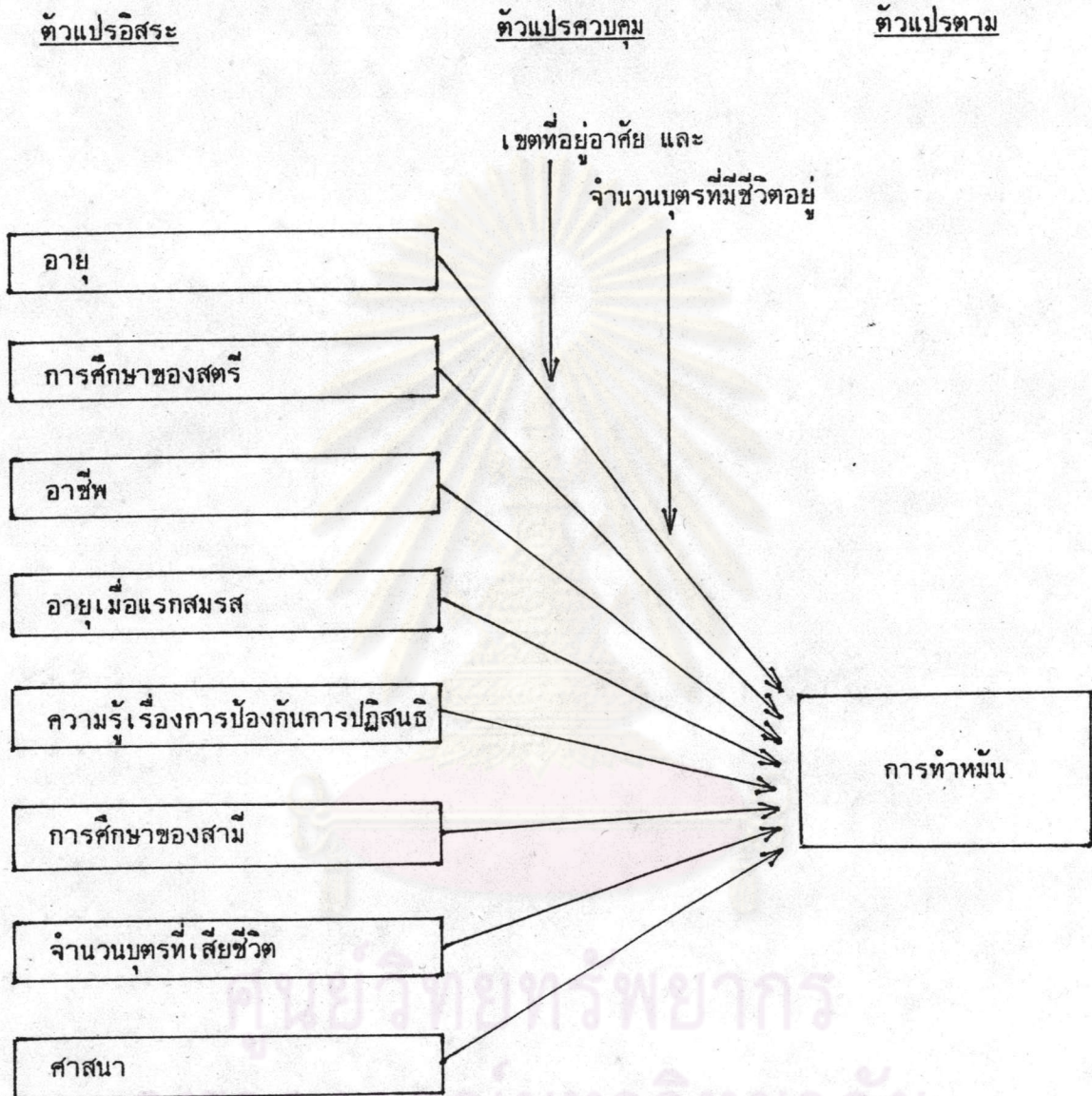
2. 3-4 คน

3. 5 คนขึ้นไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบจำลองของการศึกษา

การศึกษาครั้งนสร้างเป็นแบบจำลองได้ดังแผนภูมิ :

ข้อจำกัดของข้อมูล

นอกจากตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาครั้งนี้แล้วผลจากการค้นคว้ายังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการทำหมันอีก แต่เนื่องจากไม่มีตัวแปรเหล่านั้นใน CPS1 และ CPS3 จึงไม่สามารถศึกษาได้ การศึกษาครั้งนี้จึงจำกัดเพียงตัวแปร 8 ตัวเท่านั้น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ทรงนแบ่งออกเป็น

1. การวิเคราะห์ในรูปตาราง โดยการเสนอรายละเอียดของการทำหมันจำแนกตามตัวแปรอิสระตัวเดียว และตัวแปรคุม 2 ตัว สถิติเบื้องต้นที่ใช้ในการวัดผลของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้แก่ร้อยละ จะใช้ Chi-square test (χ^2 - test) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความเป็นอิสระระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ และจะใช้ Cramer's V (V)* เพื่อวัดความสัมพันธ์ในเชิงเนื้อหา (measure of association) ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ
2. การวิเคราะห์ที่มตัวแปรอิสระอย่างน้อย 2 ตัว (Multivariate analysis) ซึ่งจะช่วยสรุปว่าในบรรดาตัวแปรอิสระทั้งหลายตัวแปรใดเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการทำหมัน

* Cramer's V (V) เป็นสถิติที่ใช้วัดความสัมพันธ์ในเชิงเนื้อหาของตารางที่ตัวแปรแต่ละตัวมีมากกว่า 2 รายการ และแต่ละรายการมีชื่อแต่ไม่แสดงความแตกต่างในเรื่องการเรียงลำดับความสำคัญ (ระดับแบ่งกลุ่ม [Nominal]) จะบอกให้ทราบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด โดยคำนวณจากสูตร

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{N(k-1)}}$$

เมื่อ V คือ Cramer's V

χ^2 คือ ค่า Chi-square จากการคำนวณ

N คือ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

k คือ จำนวน row หรือ column ค่าหนึ่งค่าใดที่มีค่าน้อยกว่า

(ถ้าเท่ากัน เช่น ตาราง 3 x 3, 4 x 4 หรือ 5 x 5

จะใช้เลขตัวใดแทนค่า k ก็ได้)

ความหมายของค่าที่ได้

.70 และมากกว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
.50 ถึง .69	มีความสัมพันธ์ในระดับมากพอสมควร
.30 ถึง .49	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
.10 ถึง .29	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
.01 ถึง .09	มีความสัมพันธ์ในระดับแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย
.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

ในโครงการสำรวจสภาวะการคุมกำเนิดในประเทศไทย รอบที่ 1 ปี พ.ศ. 2521 (CPS1) และรอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2527 (CPS3) นี้ จาก CPS1 สัมภาษณ์สตรีอายุ 15-49 ปี ได้ 4,025 คน สำหรับการวิเคราะห์เรื่องมีสตรีที่อยู่ในข่ายวิเคราะห์ คือสตรีอายุ 15-49 ปี ที่สมรสและอยู่กินกับสามี จำนวน 2,812 คน และจาก CPS3 สัมภาษณ์สตรีอายุ 15-49 ปี ได้ 7,576 คน แต่เป็นสตรีที่อยู่ในข่ายวิเคราะห์ จำนวน 7,161 คนซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของสตรีตัวอย่างดังนี้

ในเรื่องอายุ พบว่า ทั้ง CPS1 และ CPS3 สตรีที่สมรสและกำลังอยู่กินกับสามี ที่ตกเป็นตัวอย่างนั้นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 20-24, 25-29, 30-34, และ 35-39 ปี เหมือนกัน คือจาก CPS1 มีอัตราร้อยละ 16.2, 19.7, 17.9 และ 16.0 ตามลำดับอายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 29.6 ปี และจาก CPS3 มีอัตราร้อยละ 16.7, 23.6, 21.6 และ 15.2 ตามลำดับ อายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 31.9 ปี ซึ่งมากกว่า CPS1 2.3 ปี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสและอยู่กินกับสามี จำแนกตามอายุ

อายุ	CPS1	CPS3
15-19 ปี	4.7(132)	3.9(278)
20-24 ปี	16.2(456)	16.7(1,193)
25-29 ปี	19.7(554)	23.1(1,655)
30-34 ปี	17.9(504)	21.6(1,544)
35-39 ปี	16.0(449)	15.2(1,091)
40-44 ปี	14.8(415)	11.8(843)
45-49 ปี	10.0(302)	7.8(557)
รวม	100.0(2,812)	100.0(7,161)
\bar{x}	29.6	31.9

ในเรื่องระดับการศึกษาของสตรี พบว่า จาก CPS1 สตรีส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ป.4 คือร้อยละ 76.7 รองลงมาคือระดับ 1-3 ปี, 5 ปีขึ้นไป และไม่เคยศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.1, 10.7 และ 0.6 ตามลำดับ และจาก CPS3 สตรีส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ป.4 คือร้อยละ 66.9 รองลงมาคือระดับ 5 ปีขึ้นไป, ไม่เคยศึกษา และศึกษา 1-3 ปี ร้อยละ 19.7, 7.9 และ 5.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	CPS1	CPS3
ไม่เคยศึกษา	0.6 (15)	7.9 (566)
1 - 3 ปี	12.1 (302)	5.4 (390)
4 ปี	76.7 (1,921)	66.9 (4,789)
5 ปีขึ้นไป	10.7 (268)	19.7 (1,413)
รวม	100.0 (2,506)	100.0 (7,158)

หมายเหตุ ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบและไม่ตอบ จาก CPS1 จำนวน 306 ราย และ จาก CPS3 จำนวน 3 ราย

สำหรับระดับการศึกษาของสามี ซึ่งข้อมูลมีเฉพาะใน CPS1 พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด 4 ปี คือร้อยละ 67.9 รองลงมาคือ ระดับการศึกษา 5 ปีขึ้นไป, ไม่เคยศึกษา และ 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.9, 6.4 และ 5.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามระดับการศึกษาของสามี

การศึกษาของสามี	CPS1
ไม่เคยศึกษา	6.4 (172)
1 - 3 ปี	5.8 (155)
4 ปี	67.9 (1,830)
5 ปีขึ้นไป	19.9 (537)
รวม	100.0 (2,694)

หมายเหตุ ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบและไม่ตอบ จำนวน 118 ราย

ในเรื่องอาชีพ พบว่า จาก CPS1 สตรีส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมคือร้อยละ 43.5 รองลงมาได้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพหรือผู้บริหารระดับสูง ค้าขาย และแม่บ้าน ร้อยละ 19.5, 12.8 และ 12.5 ตามลำดับ และจาก CPS3 สตรีส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเช่นกัน คือร้อยละ 45.8 รองลงมา ได้แก่ แม่บ้าน ค้าขาย และรับจ้าง ร้อยละ 19.7, 15.5 และ 10.2 ตามลำดับ สิ่งที่น่าสนใจคือผู้ประกอบการวิชาชีพหรือผู้บริหารระดับสูงใน CPS1 มีมากกว่าใน CPS3 ถึงร้อยละ 16.0 ทั้งนี้เนื่องจาก การแบ่งเขตเมืองใน CPS1 แตกต่างจาก CPS3 ที่ว่าใน CPS1 เมือง คือ กรุงเทพฯ ส่วนใน CPS3 เมือง คือ กรุงเทพฯ และเมืองอื่น ๆ และผู้ประกอบการวิชาชีพหรือผู้บริหารระดับสูง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	CPS1	CPS3
เกษตรกร	43.5 (1,222)	45.8 (3,279)
ผู้ประกอบการวิชาชีพหรือผู้บริหารระดับสูง	19.5 (548)	3.5 (248)
ค้าขาย	12.8 (360)	15.5 (1,109)
ช่างฝีมือ	4.6 (130)	5.3 (379)
รับจ้าง	6.9 (195)	10.2 (729)
แม่บ้าน	12.5 (357)	19.7 (1,409)
รวม	100.0 (2,807)	100.0 (7,153)

หมายเหตุ ไม่รวมนักเรียน นักศึกษา และอื่น ๆ จาก CPS1 จำนวน 5 ราย และจาก CPS3 จำนวน 8 ราย

สำหรับอายุเมื่อแรกสมรสของสตรี พบว่า ทั้งใน CPS1 และ CPS3 สตรีส่วนใหญ่จะมีอายุเมื่อแรกสมรสต่ำกว่า 20 ปี รองลงมาคือ 20-24, 25-29 และ 30 ปีขึ้นไป คือ จาก CPS1 ร้อยละ 52.6, 35.8, 9.7 และ 1.9 ตามลำดับ และจาก CPS3 ร้อยละ 53.6, 33.8, 10.3 และ 2.3 ตามลำดับ และอายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรสก็ใกล้เคียงกันมาก คือจาก CPS1 20.0 ปี และจาก CPS3 19.9 ปี (ตารางที่ 10)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามอายุเมื่อแรกสมรส

อายุเมื่อแรกสมรส	CPS1	CPS3
ต่ำกว่า 20 ปี	52.6 (1,477)	53.6 (3,821)
20 - 24 ปี	35.8 (1,006)	33.8 (2,411)
25 - 29 ปี	9.7 (271)	10.3 (731)
30 ปีขึ้นไป	1.9 (53)	2.3 (167)
รวม	100.0 (2,807)	100.0 (7,130)
\bar{x}	20.0	19.9

หมายเหตุ ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบและไม่ตอบ จาก CPS1 จำนวน 5 ราย และ จาก CPS3 จำนวน 31 ราย

ในเรื่องความต้องการมีบุตรเพิ่ม พบว่า ร้อยละ 69.5 ของสตรีใน CPS1 ไม่ต้องการมีบุตรเพิ่ม และใน CPS3 ไม่ต้องการมีบุตรเพิ่มร้อยละ 64.6 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามความต้องการบุตรเพิ่ม

ความต้องการบุตรเพิ่ม	CPS1	CPS3
ต้องการ	30.5(842)	35.4(2,456)
ไม่ต้องการ	69.5(1,915)	64.6(4,481)
รวม	100.0(2,757)	100.0(6,937)

หมายเหตุ ไม่รวม ผู้ไม่ตอบ และไม่แน่ใจ จาก CPS1 จำนวน 55 ราย และจาก CPS3 จำนวน 224 ราย

สำหรับความรู้เรื่องการทำหมันหญิง พบว่าใน CPS1 มีสตรีที่มีความรู้เรื่องการทำหมันหญิงโดยไม่ต้องถามนำร้อยละ 62.4 รู้โดยต้องถามนำร้อยละ 33.6 และไม่ทราบ

หรือไม่เคยได้ยินร้อยละ 3.9 ใน CPS3 มีสตรีที่มึ่ความรู้โดยไม่ต้องถามนำร้อยละ 69.7 รึ่ โดยต้องถามนำร้อยละ 29.5 และไม่ทราบหรือไม่เคยได้ยินร้อยละ 0.8

ความรู้เรื่องการทำหมันชาย พบว่า ใน CPS1 มีสตรีที่มึ่ความรู้โดยไม่ต้องถามนำร้อยละ 50.4 รึ่โดยไม่ต้องถามนำร้อยละ 36.6 และไม่ทราบหรือไม่เคยได้ยินร้อยละ 13.1 ใน CPS3 มีสตรีที่มึ่ความรู้โดยไม่ต้องถามนำร้อยละ 53.6 รึ่โดยต้องถามนำร้อยละ 44.1 และไม่ทราบหรือไม่เคยได้ยินร้อยละ 2.3 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามความรู้เรื่องการทำหมัน

ความรู้เรื่องการทำหมัน	CPS1	CPS3
<u>หมันหญิง</u>		
รู้โดยไม่ต้องถามนำ	62.4(1,756)	69.7(4,992)
รู้โดยต้องถามนำ	33.6(946)	29.5(2,113)
ไม่ทราบหรือไม่เคยได้ยิน	3.9(110)	0.8(56)
รวม	100.0(2,812)	100.0(7,161)
<u>หมันชาย</u>		
รู้โดยไม่ต้องถามนำ	36.6(1,028)	53.6(3,838)
รู้โดยต้องถามนำ	50.4(1,416)	44.1(165)
ไม่ทราบหรือไม่เคยได้ยิน	13.1(368)	2.3(3,158)
รวม	100.0(2,812)	100.0(7,161)

ในเรื่องแหล่งบริการคุมกำเนิด พบว่า ใน CPS1 สตรีไปรับบริการคุมกำเนิดจากแหล่งบริการของรัฐบาลร้อยละ 77.0 อีกร้อยละ 23.0 รับบริการจากแหล่งบริการของเอกชน และใน CPS3 ไปรับบริการคุมกำเนิดจากแหล่งบริการของรัฐบาลร้อยละ 72.1 อีกร้อยละ 27.9 รับบริการจากแหล่งบริการของเอกชน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามแหล่งบริการคุมกำเนิด

แหล่งบริการคุมกำเนิด	CPS1	CPS3
รัฐบาล	77.0(1,024)	72.1(3,956)
เอกชน	23.0(306)	27.9(1,530)
รวม	100.0(1,330)	100.0(5,483)

หมายเหตุ ไม่รวมผู้ที่ไม่ทราบ และจำไม่ได้ จาก CPS1 จำนวน 1,482 ราย และจาก CPS3 จำนวน 1,678 ราย

ในเรื่องการตั้งครรภ์ การแท้งบุตร จำนวนบุตรที่เสียชีวิต และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ จาก CPS1 พบว่า สตรีส่วนใหญ่ร้อยละ 36.9 ตั้งครรภ์ 0-2 ครั้ง รองลงมาคือ ตั้งครรภ์ 5 ครั้งขึ้นไป และ 3-4 ครั้ง คือร้อยละ 34.7 และ 28.4 ตามลำดับ และตั้งครรรภ์โดยเฉลี่ย 3.9 ครั้ง จากตารางเดียวกัน สตรีส่วนใหญ่ไม่เคยแท้งบุตร คือร้อยละ 70.7 รองลงมาคือ เคยแท้งบุตร 1, 2 และ 3 ครั้งขึ้นไป คือร้อยละ 19.6, 6.0 และ 3.7 ตามลำดับ และแท้งบุตรโดยเฉลี่ย 0.5 ครั้ง

ในตารางเดียวกันจาก CPS3 พบว่า สตรีส่วนใหญ่ไม่เคยมีบุตรที่เสียชีวิต คือร้อยละ 83.6 รองลงมาเคยมีบุตรเสียชีวิต 1, 2 และ 3 คนขึ้นไป คือร้อยละ 11.8, 3.2 และ 1.5 ตามลำดับ และจำนวนบุตรที่เสียชีวิตโดยเฉลี่ย 0.2 คน

และจากตารางเดียวกัน ทั้ง CPS1 และ CPS3 สตรีส่วนใหญ่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ 0-2 คน คือร้อยละ 39.2 และ 52.3 รองลงมาคือมีบุตร 3-4 คน และ 5 คนขึ้นไป คือ ร้อยละ 31.0 และ 29.8 จาก CPS1 ร้อยละ 32.2 และ 15.5 จาก CPS3 และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่โดยเฉลี่ยจาก CPS1 เท่ากับ 3.6 คน จาก CPS3 เท่ากับ 2.9 คน (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามการตั้งครรภ์ การแท้งบุตร จำนวนบุตรที่เสียชีวิต และจำนวนบุตรที่มชีวิตอยู่

	CPS1	CPS3
<u>การตั้งครรภ์</u>		
0-2 ครั้ง	36.9(990)	
3-4 ครั้ง	28.4(762)	
5 ครั้งขึ้นไป	34.7(932)	
รวม	100.0(2,684)	
\bar{x}	3.9	
<u>การแท้งบุตร</u>		
ไม่เคย	70.7(1,898)	
1 ครั้ง	19.6(525)	
2 ครั้ง	6.0(161)	
3 ครั้ง	3.7(100)	
รวม	100.05(2,684)	
\bar{x}	0.5	
<u>จำนวนบุตรที่เสียชีวิต</u>		
ไม่มี		83.6(5,583)
1 คน		11.8(787)
2 คน		3.2(213)
3 คนขึ้นไป		1.5(97)
รวม		100.0(6,680)
\bar{x}		0.2
<u>จำนวนบุตรที่มชีวิตอยู่</u>		
0-2 คน	39.2(1,017)	52.3(3,492)
3-4 คน	31.0(805)	32.2(2,153)
5 คนขึ้นไป	29.8(774)	15.5(1,033)
รวม	100.0(2,596)	100.0(6,678)
\bar{x}	3.6	2.9

หมายเหตุ การตั้งครรภ์ ไม่รวมผู้ไม่ตอบ จำนวน 128 ราย
 การแท้งบุตร ไม่รวมผู้ไม่ตอบ จำนวน 128 ราย
 จำนวนบุตรที่เสียชีวิต ไม่รวมผู้ไม่ตอบ และตอบว่าไม่ทราบ จำนวน 481 ราย
 จำนวนบุตรที่มชีวิตอยู่ ไม่รวมผู้ไม่ตอบ และตอบว่าไม่ทราบ จำนวน 483 ราย

ในเรื่องการทำหมัน พบว่า จาก CPS1 มีคู่สมรสที่ทำหมันร้อยละ 16.5 และจาก CPS3 มีคู่สมรสที่ทำหมันร้อยละ 25.8 ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ 9.3 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 อัตราส่วนร้อยละของการทำหมันของคู่สมรส

ทำหมัน	CPS1	CPS3
ทำ	16.5(465)	25.8(1,850)
ไม่ทำ	83.5(2,347)	74.2(5,311)
รวม	100.0(2,812)	100.0(7,161)

สำหรับเรื่องเขตที่อยู่อาศัย พบว่า จาก CPS1 สตรีส่วนใหญ่ร้อยละ 82.1 อาศัยอยู่ในเขตชนบท อีกร้อยละ 17.9 อาศัยอยู่ในเขตเมือง และจาก CPS3 สตรีส่วนใหญ่ก็อยู่ในเขตชนบทเช่นกัน คือร้อยละ 73.5 และอีกร้อยละ 18.8 และ 7.8 อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และเมืองอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย	CPS1	CPS3
เมือง - กรุงเทพฯ	17.9(502)	18.8(1,344)
- เมืองอื่น ๆ	-	7.8(555)
ชนบท	82.1(2,310)	73.5(5,262)
รวม	100.0(2,812)	100.0(7,161)

ในเรื่องศาสนา ข้อมูลเฉพาะใน CPS3 พบว่า สตรีร้อยละ 88.0 นับถือศาสนาพุทธ และอีกร้อยละ 12.0 นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงเพราะได้มีการสุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามในจำนวนที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์

ตารางที่ 17 อัตราส่วนร้อยละของสตรี จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	CPS3
พุทธ	88.0(6,302)
อิสลาม	12.0(859)
รวม	100.0(7,161)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย